

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Placa in tozi se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Pred občinskimi volitvami

V doglednem času bomo imeli tudi v Dravski banovini občinske volitve. Dan volitev sicer še ni uradno razglašen in tudi posebna banovinska uredba, ki jo predpisuje zakon o občinah, še ni izšla, toda to so stvari, zaradi katerih občinskih volitev ni treba odlašati predolgo.

Pomen občinskih volitev

Za občinske volitve ljudje navadno niso kazali prav posebnega zanimanja. Šele potem, ko se je življenje »politiziralo« tudi v občinah, je divje strankarstvo poseglo tudi v občinske volitve in šele takrat so postale tudi občinske volitve nekoliko živahnije, toda ne zaradi boja za prave interese občin, ampak samo zaradi politične strankarije! Bilo je nekako tako kakor pri športnih tekmah: vse zanimanje se je osredotočevalo okoli tega, kdo bo zmagal, nihče pa ni vprašal, kaj bo »zmaga« temu ali onemu prinesla in kakšne bodo posledice za občinsko gospodarstvo!

Kaj je občina?

Kdor pa hoče pomen volitev v občinske odbore pravilno preценiti in razumeti, ta se mora predvsem zavedati tega, kaj je občina.

Občina je — kakor država ali dežela — organizacija ljudi, ki prebivajo na določenem ozemlju, da dosežajo z združenimi močmi svoje skupne cilje, ki so natančno označeni v zakonu o občinah. Občina, kot najmanjša krajevna edinica, ima svoje posebne krajevne naloge, ki jih mora občina izvrševati s svojo močjo, po možnosti in potrebi pa tudi s pomočjo države ali banovine.

Najvažnejši skupni cilj vsake občine je skrb za gospodarski napredek občine in za gospodarsko blagostanje občanov. Zato pravimo, da je občina temeljna gospodarska ali upravna edinica v velikih državni upravni organizaciji. Briga za gospodarski napredek je začetek vsega »občinskega« (= skupnega) sodelovanja: česar ne zmore en sam gospodar, to zmore več gospodarjev z združenimi močmi. En sam gospodar ne zmore stroškov za potrebna pota (ceste), zmore pa te stroške več gospodarjev, ki imajo potem skupno (občno) pravico do uporabe skupne ceste. En sam gospodar ne zmore stroškov za šolo in za učiteljstvo, vsi občinarji pa jih zmorejo, zato pa imajo tudi vsi pravico, da pošiljajo vsi svoje otroke v skupno šolo, ki jo vzdržujejo na skupne (občinske) stroške. Takih primerov bi našli lahko celo vrsto, iz vseh primerov pa vidimo, da je glavna naloga občine ta, da najde občina denarna sredstva za napravo in za vzdrževanje skupnih, občinskih naprav. Občina je torej gospodarska edinica.

Občina in »politika«

Kljub temu pa, da je občina v svojem jedru in bistvu gospodarska edinica, igra »politika« tudi v občini svojo vlogo. Vprašanje je

le, katera in kakšna »politika« je v občini opravičena in katera ne?

Če je občina gospodarska edinica, potem je jasno, da sme igrati v občini svojo vlogo samo gospodarska politika. Tako zvana »idejna« politika (liberalstvo in klerikalstvo itd.) nima v občini nič opraviti! Vprašanja n. pr. razmerja države do cerkve itd. občinarjev kot takih nič ne brigajo, ker tega vprašanja ne rešuje občina, ampak država. Pač pa je za občino silno važna gospodarska politika, ki odločuje o tem, ali naj prispevajo k skupnim stroškom za občinske naprave vsi občani, bogati in revni, enako, ali pa po razmerju svojega premoženja? Ali naj izvirajo občinski dohodki iz direktnih davkov (doklad) ali iz trošarin in drugih indirektnih dohodkov? Ali naj nosi občinska bremena kmet ali industrialec in trgovec ali delavec? Vidite, to so vprašanja, ki se tičejo občinske gospodarske politike, in samo taka vprašanja so za občino važna, ker le reševanje teh spada v delo-

krog občin, ne pa vprašanja »visoke« ali »idejne« politike. Občinske ceste n. pr. niso ne »liberalne« ne »klerikalne«, ampak pri cestah gre samo za to, če so potrebne, in če so potrebne, kdo bo dal denar, ki tudi nima nobenega »svetovnega« nazor.

Če pa so občine v svojem bistvu le gospodarske edinice, kjer je opravičena samo gospodarska politika, potem je jasno, da je zadnji čas, da tisto staroslavno, toda za gospodarstvo popolnoma brezplodno »liberalno-klerikalno« prerekanje iz naših občinskih uprav enkrat za vselej izgine in se umakne treznemu in poštenemu delu za gospodarski napredek občin.

Opomba: O občinah in njihovih nalogah bomo govorili tudi še v prihodnjih številkah našega lista. Zato prosimo vse naše prijatelje, naj te številke shranijo, ker bodo našli v njih vsa potrebna pojasnila glede bodočih občinskih volitev. — Uredništvo.

Nevarna znamenja

Ves svet se oborožuje. — Napetost med Ameriko in Japonsko. Vojne priprave v Nemčiji

Po svetovni vojni so računali evropski državniki, da bodo z ustanovitvijo »Društva narodov« zagotovili svetu trajni ali »večni« mir s tem, da bi se vse v tem »Društvu« zedinjene države vrgle z vso silo na onega, ki bi pričel novo vojno. Ta namen so hoteli podkrepiti še s tem, da so po vsem svetu razvijali mogočno propagando za mir.

Vsi ti lepi nameni pa so ostali na — papirju, in prav so obdržali tisti, ki so že spčetka dvomili, da bi bil »večni« mir mogoč med ljudmi, dokler ljudje ne postanejo — angeli! Previdni ljudje so računali že od nekdaj z maščevalnostjo, ki navdaja vsakega premaganca, potem pa s pohlepom kapitalistov vseh držav po tujem blagu. Ravno tako silijo obupne gospodarske razmere razne države, da hrepene po razširjenju svojega ozemlja, da prehranijo svoje prebivalstvo, ki ne najde dovolj kruha doma.

Vsa našeta dejstva so vplivala na razvoj dogodkov tako, da je svet dandanes tako oborožen kakor ni bil še nikoli in se še vedno bolj oborožuje.

Japonci so neglede na »Društvo narodov« začeli osvajati Kitaj, kar je povzročilo v Ameriki veliko skrb za ogrožene ameriške milijarde, ki so naložene v raznih podjetjih na Kitajskem. Nič manj v skrbeh ni Rusija zaradi Japoncev. Z ozirom na to napetost so Zedinjene države sklenile silno pomnožitev svojega vojnega brodogradništva, kar bo veljalo težke

miljarde dolarjev, ravno tako pa se oborožuje Japonska.

Pomnožitev ameriškega vojnega brodogradništva je pa prisilila na drugi strani tudi Anglijo, da tudi ona pomnoži svojo vojno mornarico. Stroški: nekaj milijard! Svojo mornarico pomnožujeta tudi Francija in Italija in — Nemčija.

Najbolj pa se pripravlja na novo vojno Nemčija, ki ne more pozabiti svojega zadnjega poraza. Vsa današnja vzgoja mladine v Nemčiji je usmerjena v vzbujanje navdušenja za novo vojno, ki naj prinese Nemčiji znova prvenstvo v Evropi.

Strah pred nemškimi vojnimi načrti pa narekuje danes vso politiko v Evropi in vse države gledajo, kako bi nameravani nemški napad ali že v kali zadušile in preprečile ali pa zmagovito odbile. Italija prireja s tem namenom velike vojaške vaje, ravno tako tudi Francija, in povsod povečujejo in izboljšujejo obmejne utrdbe.

V takih razmerah se ni čuditi, če stroški za oboroževanje naraščajo kakor sneženi plaz, a zaradi teh stroškov svet nikakor ne more priti do prepotrebne gospodarske obnove.

Metliški sreski načelnik umrl

V Metliki je nenadoma preminul pretekli teden sreski načelnik g. Ernest Karlavaris. Zadel ga je možganska kap.

Kmetški praznik na Bledu

**Vsem udeležencem je dovoljen po železnici 50-odstotni popust.
Obeta se nad 20.000 udeležencev**

Kmetški praznik na Bledu, ki se bo vršil na praznik Malega Šmarna, dne 8. septembra t. l., bo potekal po sledečem sporedu:

Ob 9. uri dopoldne po prihodu vlakov in sprejemu zastopnikov vlade, bana in drugih gostov se otvori na prireditvenem prostoru v Zaki

razstava goveje živine

Živino bo ocenjevala posebna komisija banovinskih in krajevnih strokovnjakov ter določila in razdelila nagrade v denarju in orodju, ki so jih prispevali Banska uprava, Kmetijska družba in dr.

Ob 1. uri popoldne se zbere vsi udeleženci v narodnih nošah, nadalje okrašeni vozovi in konjeniki na cesti pred Blejskim domom, s čelom proti hotelu »Jekler« po sledečem redu: Godba, vodja spreveda na konju z zastavo, kolesarji, konjeniki, narodne noše peš, nato okrašeni vozovi. Vsakdo v narodni noši, vsak voz, kakor tudi konjenik dobi številko, ki si jo naj pritrdi na vidnem mestu. Po teh številkah si bo beležila ocenjevalna komisija, v kateri sodelujeta iz prijaznosti gg. prof. Sič in akad. slikar Gaspari, najlepše pristne noše radi podelitve nagrad.

Slavnostni sprevod

krene nato, kakor običajno po cesti okrog jezera skozi Mlino mimo kraljevega dvorca v Zako na prireditveni prostor, kjer bo obhod pred ocenjevalno komisijo in zbranimi zborovalci ter event. filmskim aparatom, nakar se bodo narodne noše, vozovi in konjeniki porazvrstili v slikovite skupine po navodilih rediteljev.

Takoj po zaključenem sprevoju otvori predsednik prireditvenega odbora župan Ivan Ažman

javno kmetško zborovanje

na katerem bodo poročali o političnem in gospodarskem položaju v državi g. minister Ivan Pucelj, minister dr. Albert Kramer, g. ban dr. Drago Marušič, več senatorjev in narodnih poslancev iz naše in drugih banovin. Vse govore bodo prenašali zvočniki, tako da bodo lahko slišali govornike vsi udeleženci.

Po končanih govorih se bodo vršile

velike konjske dirke

amerikanskih dirkačev ter domačih lahkih in težkih kmetških konj, katerih podrobní program je prejel od pripravljalnega odbora vsak udeleženec s konjem. S totalizatorjem bo nudena prilika vsem navzočim za stave in tekmovanje v presojanju konjskih sposobnosti.

Po zaključenih dirkah se bo razvila

velika narodna kmetška veselica

na prostem v zeleni Zaki, kjer bo preskrbljeno za vsestransko razvedrilo, najboljšo postrežbo in prosto zabavo.

Kmetški praznik na Bledu naj bo kakor doslej vsako leto javna kmetška manifestacija za gospodarski napredek in popolno slobo vsega kmetškega prebivalstva.

Zakon o občinah in občinskih volitvah

Občinski odbor

Občinski odbor volimo s splošnim, enakim, neposrednim in javnim glasovanjem (§ 26.).

Volitve se vršijo po kandidatnih listah, ki morajo vsebovati toliko kandidatov in namestnikov, kolikor ima občina odbornikov (§ 36.).

Število odbornikov

1. Občine, v katerih je število prebivalcev manjše ko 3000, imajo 18 odbornikov;

2. občine od 3000 do 5000 prebivalcev dobijo 24 odbornikov;

3. občine od 5000 do 8000 prebivalcev 30 odbornikov;

4. občine od 8000 prebivalcev ali več pa 36 odbornikov.

Volilna pravica

Volilno sposobnost imajo vsi prebivalci, ki so vpisani v volilni imenik občine (§ 26.).

Volilni imenik

V volilni imenik se vpiše vsak moški državlján, če je dovršil 21. leto starosti in če je najmanj šest

mesecev nastanjen v občini; to ne velja za državne in samoupravne uslužbence, ki se vpišejo v volilne imenike one občine, v kateri imajo svoj službeni sedež.

Začasno izgube volilno pravico: 1. oni, ki so obsojeni na robijo ali zapor, daljši od leta dni, dokler se ne vrnejo v pravice; 2. oni, ki so obsojeni na izgubo častnih pravic, za čas, dokler traja ta kazen; 3. oni, ki so v stečaju (konkurzu); 4. oni, ki so pod skrbstvom, in 5. oni, ki so z razsodbo izgubili volilno pravico zaradi volilnih kaznivih dejanj (§ 4. zakona o volilnih imenikih).

Županstva izvršijo vsako leto v januarju popravke volilnih imenikov, tekom februarja odnosno marea sodišče volilne imenike potrdi.

Potrjeni volilni imenik ostane stalno razgrnjen pri županstvu in okrajnem sodišču.

Vsakdo ima pravico volilni imenik pregledati, prepisati, razglasiti in natisniti ter bodisi zase, bodisi za drugega zahtevati njegov popravek (§§ 5.—8. zakona o volilnih imenikih).

Glasovati smejo samo oni, ki so v volilnem imeniku.

Popravek volilnega imenika se zahteva ustmeno

ali pismeno (brez takse) od županstva ali le pismeno od okrajnega sodišča. Zahtevanim popravkom se morajo priložiti dokazi, polnovejavne javne listine. Zahtevo popravka v volilnem imeniku mora županstvo rešiti v 5 dneh, in sicer vroči svojo rešitev onemu, ki je popravek zahteval, takoj, čim se javi v 5 dneh, in tudi onemu, ki se ga popravek tiče, če je kdo drugi zanj zahteval popravek. Če županstvo v 5 dneh ne izda nobene rešitve o zahtevi popravka, se smatra, da je županstvo popravek odklonilo. V tem slučaju se lahko pritoži na okrajno sodišče.

Proti rešitvi županstva je možna pritožba na okrajno sodišče in sicer v teku treh dni pri županstvu ustno ali pismeno. Županstvo mora na zahtevo dati vsakomur potrdilo, da se je pritožba poslala sodišču in kdaj (§§ 9.—14. zakona o volilnih imenikih). Kdor hote ne vpiše v imenik oseb, ki jih je dolžan vpisati ali namenoma ne izbriše onih, ki so umrli ali izgubili volilno pravico, se kaznuje z zaporom do treh mesecev ali do 3000 Din.

Kdo sme in kdo ne more kandidirati?

Za občinskega odbornika more biti izvoljen tisti občan, ki ima volilno pravico po zakonu o volilnih imenikih in ki je dovršil 25. leto starosti.

Od volitve so izključeni in ne morejo biti odborniki:

1. občinski uslužbenci, dokler so v aktivni službi;
2. uradniki tistih oblastev, ki vodijo neposredno nadzorstvo nad občino;
3. tisti, ki so z občino v pravdi, dokler se pravda ne dovrši;

4. občinski dobavitelji, podjetniki občinskih del in zakupniki občinske imovine in dohodkov;

5. tisti, ki morajo položiti račun o opravljanju občinske imovine ali o opravljanju katerega občinskega zavoda ali o kakem poslu, ki ga jim je občina poverila, dokler ga ne položijo;

6. tisti, ki brez opravičenega razloga niso sprejeli odborniške dolžnosti ob poslednjih volitvah;

7. tisti, ki stalno uživajo vzdrževanje ali podporo iz občinskih ali drugih javnih sredstev, razen državnih;

8. tisti, ki so s predsednikom ali članj uprave v krvnem sorodstvu do vštete četrtga kolena ali v svaštvu do vštete drugega kolena (§ 28.).

Duhovniki in osebe, ki ne znajo pisati ter aktivni ali samoupravni uslužbenci ne morejo biti poslavljeni za kandidate na prvih šestih mestih kandidatne liste (§ 29.).

Kandidatne liste

Kandidatna lista obsega:

1. Rodbinsko in rojstno ime, poklic in stan kandidatov in namestnikov;
2. datum in kraj izdaje;
3. podpise predlagateljev.

Kandidatna lista sme imeti svojega predstavnika ali namestnika v volilnem odboru, kar je treba označiti na kandidatni listi pod imeni kandidatov. Če je v občini več volišč, se določi predstavnik in namestnik za vsako volišče (§ 37.).

Kandidatna lista se izroči v dveh izvornih izvodi okrajnemu sodišču v potrditev in sicer neposredno pri sodišču ali preko županstva vsaj osem dni pred volitvami.

Listo izročita dva pismena predlagatelja, to je: dva izmed predlagateljev, ki so kandidatno listo podpisali.

Z izvornimi listinami se izroči tudi pismeni pristanek kandidatov za odbornike in namestnike in po en izvod kandidatne liste brez imen predlagateljev za vsako volišče.

Če je lista izročena županstvu, jo mora županstvo poslati v 24 urah sodišču. Sodišče pregleda listo v 48 urah in jo potrdi, ko se prepriča, da je sestavljena po predpisih. Če ni po predpisih sestavljena, jo zavrne in obvesti vlagatelje. Odločba sodišča o zavrnitvi in potrditvi kandidatnih list je dokončna (§ 38.).

Od sodišča potrjene kandidatne liste se ne smejo več popravljati ali izpreminjati, razen če kak kandidat umre ali izgubi pogoje, določene z zakonom (kakor omenjeno v § 28.). V tem slučaju pa je sprememba mogoča samo do tretjega dne pred volitvami (§ 40.).

Glasovanje

Dan volitev, kraj, kjer se glasuje, objavi občinska uprava najmanj 30 dni pred dnem, določenim za volitve.

Na vsakem volišču posluje volilni odbor treh članov; v občini, kjer je več volišč, posluje tudi glavni volilni odbor, ki sestoji iz vseh predsednikov posrednih volišč in enega občinskega odbornika ali namestnika.

Predstavniki kandidatnih list imajo pravico pristopovati poslovanju volilnega odbora in glavnega volilnega odbora ves čas volitev, in podajati pripombe, ki se na zahtevo vpišejo v zapisnik. Voliti sme volilec samo enkrat (§§ 30.—35.).

Volilni odbor ne sme nikomur zabraniti, da glasuje, kdor je vpisan v volilni imenik (§ 42.).

Nobeno oblastvo ne sme v nobenem primeru klicati volilca na odgovor zaradi glasu, ki ga je oddal pri volitvah (§ 43.).

Glasovanje traja od 7. do 18 ure. Če nastane nered, volilni odbor volitev lahko prekine; če traja

to preko ene ure, se ob 18. podaljša volitev za toliko časa. Ob 18., odnosno podaljšani uri glasujejo le tisti, ki so še na dvorišču ali pa v poslopju volišča.

O vsem se mora voditi točen zapisnik (§§ 44. do 45.).

Kdo je izvoljen?

Tista lista, ki je dobila največ glasov, dobi dve tretjini občinskih odbornikov; ostanek pa se porazdeli na druge liste tako, da se število glasov vsake ostalih list deli z 1, 2, 3 in tako po vrsti in vzame z list, ki imajo največji količnik po vrsti po en odbornik do potrebnega števila.

Če pa dobi najmočnejša lista absolutno večino glasov, to je več ko vse druge skupaj, se ji poleg dveh tretjin prideli tudi odborniki od ostanka, kakor drugim listam.

Če dobita dve listi enako število glasov, se naslednjo nedeljo volitve ponovijo (§ 47.).

Kdo je izvoljen za župana?

Predsednik občine (župan) je oni odbornik, ki je bil izvoljen kot nosilec najmočnejše kandidatne liste (§ 69.).

Odborinsko upravo (poprejšetvovalci) tvorijo predsednik in člani. Število članov določi občinski odbor po potrebi in glede na število odbornikov in obseg poslova; članov more biti 2 do 5. Člani so drugi in naslednji najmočnejše liste izvoljeni odborniki.

Osebe, označene v § 29., ne smejo priti v upravo. Predsednik in člani uprave ne smejo biti med seboj krvni sorodniki do vštete četrtga kolena, ali v svaštvo do vštete drugega kolena. Ako obstoji ali nastopi tako sorodstvo, odpade oni, ki je nižji v vrsti na listi (§ 70.).

Imamo torej tri organe: občinski odbor, občinsko upravo in predsednika (župana).

Podrobnejše odredbe banovinskega sveta

Banovinski svet ima po zakonu o občinah z uredbo predpisati:

1. sestavo kandidatnih list;
2. sestavo in poslovanje volilnih odborov;
3. postopanje pri glasovanju.

Uredbo banovinskega sveta mora odobriti minister za notranje zadeve, razglasi pa jo ban (§ 51.).

Nova uprava

„Vzajemne pomoči“

reg. pom. blagajne v Ljubljani.

Člani »Vzajemne pomoči« se opozarjajo, da naj ne nasedajo raznim govoricam, ki jih razširjajo neupravičeni ljudje. Člani, ki želijo kakršnihkoli informacij, naj iste zahtevajo osebno ali pismeno v pisarni »Vzajemne pomoči«, reg. pom. blagajne v Ljubljani, Miklošičeva c. 16/II. Za vse informacije, ki jim jih daje kdorkoli izven pisarne, nova uprava ne prevzame nikake odgovornosti, ker ni nikogar pooblastila, da daje članom kakršnekoli informacije, izzeti niso tudi bivši zaupniki (agenti).

Nova uprava »Vzajemne pomoči« stremi za tem, da pridejo vsi njeni člani na solidni podlagi do svojih pravic. Kakor hitro bodo rešene vse tehnične ovire, prične nova uprava z rednim poslovanjem in bodo člani o tem pravočasno obveščeni.

Zaenkrat razpošiljamo članom oddelka za posmrtnino obvestila o plačilu zaostale članarine, pozneje pa pričnemo članom posamezno obveščati o plačilu posmrtninskih prispevkov, ki bo predvidoma dovoljeno na več mesečnih obrokov, da člani s tem ne bodo preveč obremenjeni.

Vsem onim članom, ki so sklenili zavarovalne pogodbe z »Vzajemno pomočjo« tik pred svoječasno uradno revizijo, izvršeno po kr. banski upravi Dravske banovine v Ljubljani, in vsled ustavitve rednega poslovanja in razpusta blagajne še niso prejeli članskih izkaznic (police), pošljemo iste potem, ko bodo odstranjene vse tehnične zapreke.

Ljubljana, dne 18. avgusta 1933.

Uprava.

ČE SE KAJ DOLGUJETE na naročnini za Kmetški list, vas prosimo, da nam zaostanek čimprej nakažete, da se vam redna pošiljatev lista ne ukine.

Samo

GAZELA

TERPENTINOVOMILO

PERE PERILO ČISTO IN ZRAČNO

Prvi muropoljski kmetški praznik na Cvenu pri Ljutomeru

Udeležite se ga g. min. Pucelj, g. ban dr. Marušič, g. senator Ploj in več narodnih poslancev

Po vaseh Murskega polja je veselo vrvenje, vse se pripravlja na naš prvi kmetški praznik, ki se bo vršil v nedeljo 3. septembra na Cvenu pri Ljutomeru. O tem kraju pravi narodna pesem: »Jas pa gren gor na Cven, tan za fajn dikline ven...« Pri proslavi tega praznika bo v posebnih oddelkih sodelovala naša mladina. Fantje na iskrih konjičih bodo sestavili konjenico. Prikazala se bo zopet stara noša, kakršno so nosili dedeki in babice v svojih mladih letih. Moški so imeli široke iz domačega platna napravljene hlače »brguše« imenovane, belo srajco in žametni pruslik s srebrnimi gumbi, na glavi pa klobuk z ozkimi krajniki. Zenske so nosile široka krila, na glavi pa bele peče. Zal, da so vsi domači izdelki izginili in danes vidimo samo svilo. Na kmetškem prazniku se bodo v sprevodu pokazali prvič naši fantje in dekleta na okrašenih vozovih; predložili nam bodo razne prelepe žive slike iz vsakdanjega življenja muropoljskega kmeta, kakor: mlatiče, žanjice, trlje, gostijo, trgatve itd.

Naš domači pesnik Peter Skuhala, ki je pesnil v muropoljskem ali panonsko slovenskem narečju, pravi v popevki »Na Cven« med drugim to-le:

Če si ne gizdav lübi prijatelj,
zbikaj si črevleke, hlače natekni,
pruslik skrtaj si, sükjo obleči,
s kapoj pa krznatoj glavo pokrij.
Vzemi še palco ino cigare;
to pa ti še povej, idema k fajn lüden;
radi veselí so, vsegdar pošteni,
radi postrežejo svojín, to ven.

V popevki nadalje opeva razne Cvenarje, govori o njih bogastvu, ki imajo v žepu srebrne, v škrinji pa zlate, v kleti pa sodov sto, do dna nalitih, rujnega vinčeka, sladke kapljice.

Ko jih vse zaporedoma opiše, pravi ob koncu popevke: »Spozno poštene si cvenske rojake, rad boš šo, to pa znan — odzda na Cven«.

Kmetškega praznika, ki je pod pokroviteljstvom našega rojaka g. senatorja dr. Miroslava Ploja, se udeležijo gg. minister Pucelj, ban dr. Marušič in več narodnih poslancev. Na praznik pa vabimo tudi vse sosede, prijatelje in znance. Vse bomo gostoljubno sprejeli in pogostili poleg drugih dobrot tudi z gibancami in krapeci. Tega pa marsikateri ne pozna. Je to naša narodna jed in se vsakemu tujcu dopade in slovi ravno tako kakor naša zlahtna ljutomerska kapljica.

Vsem udeležencem Kmetškega praznika na Bledu

LEGITIMACIJE za polovično vožnjo po železnici ob priliki Kmetškega praznika na Bledu, ki se vrši na praznik malega šmarna 8. sept. t. l., se bodo dobile v zato določenem paviljonu na veseliščnem prostoru v Zaki.

Vsak udeleženec naj kupi na vstopni postaji celo vozno karto, katere pri izstopu ne odda, temveč jo hrani za vožnjo, ki je veljavna z legitimacijo za nazaj.

Ribolov v Cerkniskem jezeru

Že iz pradavnih časov so imeli prebivalci vasi, ki ležijo ob Cerkniskem jezeru, pravico, da so lovili ribe v času presihanja jezera. RIBE so lovili po jamah, ki ležijo raztresene po jezerski gladini in po parcelah posameznih lastnikov. Čim je jezero usahnilo in so te jame zgubile zvezo z živo vodo Stržena, Obrha, Lipsenjše in Martinjše, je prenehala dobiti rib, ki so ostale v jamah, pravica lastnika, in so imeli pravico loviti v teh jamah ribe samo lastniki dotičnih zemljišč oziroma oni, katerim so lastniki dovolili loviti te ribe. Ta pravica lovljenja rib je nastopila navadno samo enkrat na leto. Vaščani so se posluževali za ribarenje sakov. Te pravice omenja že Valvazor in so bile do pred kratkim nesporne. Poleg tega da so Jezerci tekmo pradolge dobe pravico ribarenja priposedovali, je bila njih pravica osnovana tudi v določilih bivšega ribarskega zakona § 43, oziroma je osnovana v določilih § 36 uredbe o ribarstvu. Najbolj pa je osnovana pravica Jezercev v dejstvu, da so vse one ribe na milost in nemilost izročene pogubi, ako jih lastnik zemljišča ne vlovi in pobere. RIBE bi namreč na kopnem poginile ali pa se pogubile po ozkih vertikalnih požiralnikih in tam poginile. Tudi iz tega vidika je svoječasno sresko načelstvo z Logatca naravnost naročilo, da naj ribe polovijo. Omenjeno bodi še, da je svet v Cerkniskem jezeru kot tak parceliran. Samo dotoki jezera tvorijo pravi ribolovni revir in jezero kot tako komaj takrat, kadar se razlije iz strug. Po uplaknitvi jezera je pravica lastnika ribolova omejena na že omenjene žive vode. V zadnjem času je začel lastnik Jezerce, ko so ob

presihanju Cerkniskega jezera lovili ribe v jamah na svojih zemljiščih, kazensko, civilno in upravno preganjati. Radi nepoznanja in nerazumevanja dejanskega položaja in razmer je prišlo do divergentnih razsodb. Tako sta svoječasno dve sodišči posestnike, ki so po zgoraj popisanih starih šegah lovili ribe na svojem svetu, obsodili radi ribolovne tatvine. Šele Stot Sedmorice v Zagrebu je opozoril na strogo civilen značaj vprašanja in je storilce oprostil. Vsled tega so prva sodišča v zadnjem času pravilno oproščala storilce, ki so v svesti starih pravic in običajev, lovili ribe v svojih jamah. Zato pa je upravno oblastvo izreklo, sklicujoč se na člen 59 uredbe o ribarstvu, pred kratkim prav strogo sodilo Jezerske ribiče. Ker je smatrati na privatnem svetu ležeče jame za ograjene okraje, bi utegnili biti odločba upravne oblasti pravopomotna. Toda bilo kakor koli. Čas je, da se vprašanje pravic do ribarenja v Cerkniskem jezeru končno enotno reši. Priprosto ljudstvo ne razume, zakaj da jih ena oblast preganja in obsodi, druga pa oprost. Je v pretežnem interesu oblasti same, da sporno vprašanje pravilno reši. Starih ljudskih pravic se ne sme krstiti in obteževati. Ako so Jezerci skozi stoletja ob usihanju jezera lovili ribe, potem je to njih stara pravica. Oblast naj jim odloči obseg in način ribarenja, da bodo vedeli pri čem da so. Neenotno postopanje oblasti pa ugledu oblasti škoduje.

Ker je to vprašanje tudi v socialnem in gospodarskem oziru važno, bomo o njem še poročali.

Uspeli kmetško-gospodinjski tečaj

Kmetijska podružnica za Slovenjgradec in okolico je priredila z dovoljenjem in podporo kraljevske banske uprave kmetško gospodinjski tečaj, kateri se je vršil od 1. aprila do 26. junija t. l. v Šmartnem pri Slovenjgradcu, pod zelo spretnim vodstvom ge. Helene Kelharjeve in njene pomočnice gđ. Olge Milavec.

Udeleženke kmetško-gospodinjskega tečaja

Pogajanja za izvoz sadja in jaje v Nemčijo

Iz Berlina poročajo, da se tamkaj vrše pogajanja med nemško vlado in našimi delegati o ureditvi uvoznih carin za sadje. Pogajanja uspešno napredujejo in bodo kmalu zaključena. Prav tako se vodijo pogajanja zaradi uvoza jajc v Nemčijo, za katerega bodo dosežene razne olajšave.

Avtobus trčil v avtomobil z dinamitom

Blizu Wilmingtona (v ameriški državi Delaware) se je primerila strašna avtomobilska nesreča. Popolnoma zaseden izletniški avtobus je zavozil na vogalu neke ulice v tovorni avtomobil, ki je prevažal dinamit. Trčenje je izzvalo strahovito eksplozijo, ki je oba avtomobila vrgla visoko v zrak.

Mirko Neudorfer umorjen

Pretekli četrtek je bil ubit na svojem posestvu nedaleč od Zlatara v Hrvatskem Zagorju narodni poslanec in bivši minister g. Mirko Neudorfer. Umor je bil izvršen tako, da je prišel v omenjenem času na posestvo Mirka Neudorferja neznan mladenič in ga prosil, naj ga sprejme v službo na svojem posestvu. Ko je Neudorfer od neznanca zahteval izkazila, je ta segel v žep, kakor da išče kako listino, iz žepa pa je potegnil revolver in ustrelil na Neudorferja dvakrat zaporedoma. Neudorfer je padel na zemljo in obležal na mestu mrtve. Neznanec je nato pobegnil v smeri proti bližnjemu gozdu. Na lice mesta sta prispela upravnik zagrebske policije s policijskimi agenti ter poveljnik orožništva z večjim številom orožnikov. Ukrenjeno je bilo vse potrebno, da se morilec izsledi.

Pokojni Mirko Neudorfer je bil rojen leta 1879 v Zlataru, v Hrvatskem Zagorju. Že v mladih letih je stopil v politično življenje. Mnogo je deloval tudi v bivšem Gospodarskem društvu, ki je bilo na Hrvatskem največja gospodarska ustanova. Bil je velik propagator zadružništva.

Še pred vojno se je mladi Neudorfer pridružil političnemu pokretu, ki ga je ustanovil Ante Radić in ga po njegovi smrti vodil Stjepan Radić. Po osvoboditvi je nadaljeval svoje politično delovanje skupno s Stjepanom Radićem. Leta 1920 je bil prvič izvoljen za poslanca v ustavotvorno skupščino in od tedaj je bil redno poslanec bivše HSS.

Po 6. januarju 1929 se je Neudorfer pridružil onemu krilu bivše Radićeve stranke, ki je nasprotovala negativni in razdiralni politiki dr. Mačka in njegove okolice. Zagovarjal je potrebo aktivnega sodelovanja pri prenovitvi in konsolidaciji Jugoslavije ter je l. 1930 skupno z dr. Šibenikom vstopil v vlado generala Živkovića. Bil je najprej minister brez portfelja, l. 1931 pa je prevzel in približno eno leto vodil kmetijsko ministrstvo.

Odhod predsednika vlade iz Rogaške Slatine

Ministrski predsednik g. dr. Milan Srškić, ki se je delj časa mudil v Rogaški Slatini na oddihu, je odpotoval proti Beogradu.

Izredno zasedanje banovinskega sveta

Kr. banska uprava Dravske banovine razglasa:

Na podlagi odloka g. ministra za notranje zadeve z dne 22. avgusta 1933., IV. br. 1917/1, je g. ban odredil, da se banovinski svet Dravske banovine sestane dne 4. septembra 1933. ob 10. dopoldne k izrednemu zasedanju.

Predmet zasedanja bo:

1. sklepanje o uredbi glede sestave kandidatnih list, glede sestave in poslovanja volilnih odborov in glede ravnanja pri glasovanju pri občinskih volitvah v smislu čl. 31. občinskega zakona;

2. razprava o »Uredbi o zavarovanju žitaric in plodov proti točici« in

3. razprava o načinu uporabe in porazdelitve dohodkov »Bednostnega sklada« Dravske banovine 1933./34.

Izplačevanje hranilnih vlog

Po čl. 5. uredbe o ureditvi izplačevanja vlog pri poedinah denarnih zavodih so celo zavodi, ki so v smislu cit. uredbe pod zaščito, dolžni, da izplačujejo vlagateljem poleg izplačil, označenih v lestvici, odobreni po ministrstvu, tudi:

1. zneske, neobhodno potrebne za vzdrževanje vlagatelja in njegove rodbine;
2. zneske, potrebne za izplačilo pogrebnih stroškov, in
3. zneske, potrebne za izplačilo javnih davščin.

Ker pa se vsak dan dogajajo primeri, da denarni zavodi odklanjajo tudi najnujnejša izplačila in se pritožbe vedno bolj množe, poziva kr. banska uprava vse denarne zavode, naj se točno drže za izplačilo označenih predpisov ter brezpogojno izplačujejo potrebne zneske, tako za zdravljenje, preživljanje in pa za javne davščine. Če se morajo tega držati celo denarni zavodi, ki so pod zaščito, velja tem bolj za druge, ki sploh ne uživajo zaščite po omenjeni uredbi.

Razdelitev petelinov in kur

Kr. banska uprava bo razdelila letošnjo jesen primerno število plemenskih jarcic in petelinov rjave štajerske pasme. Interesenti naj se prijavijo pri pristojnih sreskih kmetijskih referentih, kjer dobijo za to potrebna pojasnila in obrazce za prošnjo. Prijave se sprejemajo samo še prve dni septembra.

Gandhi napada dalje

Gandhi je začel napadati vladu z objavo korespondence, ki jo je imel z njo, preden je stopil v gladovno stavko. Kakor pravi, mu je vlada pismeno jamčila nemoteno nadaljevanje socialne kampanje, ki jo je začel. Zato obtožuje sedaj vladu, da je brutalno prekršila dano besedo.

NOVO!

NOVO!

Tako pretresljiv, globoko v sree segajoč je roman

»PROKLETSTVO LJUBEZNI«

da ne sme biti nobenega ljubitelja lepe knjige, ki ga ne bi imel v svoji domači knjižnici, pa tudi nobena javna knjižnica ne sme biti brez njega. Naroči se pri upravi »Slovenskega Narodna, Ljubljana, Knafljeva ul. 5 in staneta oba dela, okrog 700 strani, s poštnino vred Din 35,—, vezana Din 50,—. — (Z naročilom je poslati znesek ali se pošlje po povzetju.)

Zveza absolventov kmetijskih šol Dravske banovine, Ljubljana, Tyrševa cesta 29/I. vabi vse svoje člane, da se gotovo udeležijo članske skupščine ZAKS, ki se bo vršila v nedeljo, dne 10. septembra ob 11. uri dopoldne v Ljubljani, v mali dvorani hotela Union. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora. 2. Volitev dveh računskih preglednikov. 3. Poročila odbornikov. 4. Organizacijske zadeve in določitev članarine za l. 1934. 5. Določitev časa in kraja za prihodnjo člansko skupščino. 6. Slučajnosti. Janez Ovšenik l. r., t. č. predsednik, Tone Bantan l. r., t. č. tajnik.

Preselitev uradov

Agrarno-pravni odsek kraljevske banske uprave z njemu pridruženim okrajnim agrarnim referatom in tehničnim osebjem se je preselil z Bleiweisove ceste 3 v Stiški dvorec, Stari trg 34/II. V teh prostorih posluje tudi komisija za likvidacijo agrarne reforme 3 in začasna državna uprava razlaščenih veleposestniških gozdov.

Mladina

Pred kmetsko-mladinskim praznikom v Šoštanju, dne 8. septembra, ki bo pod pokroviteljstvom bana dr. D. Marušiča

Tovariši in tovarišice Društva kmetskih fantov in deklet celjskega pododbora Zveze kmetskih fantov in deklet! Z organiziranimi vrstami, z železno disciplino in voljo pokažimo ta dan silo kmetskega pokreta, ne le celjskemu okrožju, ampak tudi vsej Šaleški in Mislinjski dolini. Ta prireditev naj da uspeh, ki bo mnogo doprinesel k zmagi naših ciljev.

Zbrani tovariši in tovarišice na uspelem izletu kmetske mladine na Mrzlico

Krški pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet

je priredil dne 20. avgusta na Gor. Griču pri Krški vasi pod pokroviteljstvom domačega poslanca tov. Alojza Drmelja zelo lepo uspelo kmetsko mladinsko manifestacijo — tekmo koscev za prvenstvo pododbora.

Ob pol 4. popoldne so se zbrali pred Gas. domom v Krški vasi tekmovalci, članice in člani Društva kmetskih fantov in deklet iz Leskovca, Drnovega, Hrastja, Gorice in Krške vasi in velika množica ljudstva. Razvrstili so se v povorko in z rajhenburško godbo na čelu odkorakali v 1 km dolgi povorki na tekmovališče.

Zbrane tekmovalce, tovariše in tovarišice ter ostalo občinstvo, imenoma, pokrovitelja prireditve narodnega poslanca tov. Alojza Drmelja, Zvezinega predsednika tov. Ivana Kronovška, narodnega poslanca g. Ivana Ureka, sreskega domačega načelnika g. dr. T. Čuša, in sreskega načelnika brežiškega sresa g. Brezgarja je pozdravil predsednik pododbora tov. Tine Horvatič. Nato je tov. poslanec Dermelj čestital kmetski mladini na lepo uspeli prireditvi, ki je prva v srezu ter pozval mladino k vztrajnemu delu.

Tov. Kronovšek je govoril o namenu in ciljih Društva kmetskih fantov in deklet. Poudaril je, da hoče kmetski mladinski pokret vzgojiti samozavestnega, umstveno in moralno visokostojnega kmeta, kateri se bo zavedal svojih dolžnosti do naroda in države, ki bo pa tudi odločno zahteval in brezobzirno uveljavil svoje pravice. Da ta cilj dosežemo, je potrebno, da se vsa kmetska mladina organizira v svojih stanovskih mladinskih organizacijah ter otrese duševnega suženstva, ki je vzrok gospodarskega izkoriščanja in socialnega zapostavljanja kmetskega delavca.

Pri tekmi si je priboril prvo nagrado, darilo narodnega poslanca tov. Drmelja, tov. Miha Ivšič iz Krške vasi; 2. nagrado tov. Vinko Veličič iz Drnovega; 3. nagrado tov. Vinko Vovk iz

Ne strašimo se žrtev, še manj velikega dela in skrbi, saj se mora vsak naš član pokazati celega pokretaša. — Ponovno bodo naši kosci tekmovalci zavihteli kose, da si izbere letošnjega prvaka celjskega pododbora. Posebno pestra bo povorka, katero bodo tvorili: kot predstraža naših vrst: kmetski konjeniki, kosci, grabljice, godba, Zvezin prapor, mladi kosci, mlade grabljice, mladi sušaci, kmet-ske moške delovne skupine, oddelki kolesarjev, okrašeni vozovi itd. Vse bo preprosto, vse domače, ničesar ne sme biti umetnega in tujega. — Pred tekmo koscev bo na prireditvenem prostoru veliko zborovanje kmetsko-delavske mladine, na katerem bodo govorili voditelji našega gibanja in drugi odlični predstavniki.

Vsa prireditve se mora vršiti v znamenju zmagovitega pohoda nas vseh, to je one mladine, ki hoče priboriti čast in pravice delu.

Tovariši in tovarišice, vsi naši prijatelji, 8. septembra na svidenje v Šoštanju!

Leskovca; 4. nagrado tov. Lojze Pfeifer iz Hrastja; 5. nagrado tov. Zarn Ivan iz Gorice; 6. nagrado tov. Janez Urbanc iz Drnovega in 7. nagrado tov. Andrej Urbanč iz Gorice.

Pričakovati je, da se bo po tej lepi manifestaciji kmetsko-mladinski pokret v krškem okraju še krepkeje razširil.

★

Izlet na Svetino

Celje. Društva kmetskih fantov in deklet v celjski okolici bodo organizirala na male mašec dne 8. septembra velik izlet na Svetino, od koder je lep razgled po Voglajnski in Savinjski dolini. Odhod zjutraj ob 7. uri izpred kolodvora mimo znanega Hudičevega grabna. Okrog 2. ure popoldne se vrši na Svetini mladinsko zborovanje. Izlet obeta biti eden največjih izletov v celjski okolici — zato veljaj: 8. septembra kar je naših pokretašev vsi na Svetino!

Zlati jubilej

sta praznovala te dni v krogu svojih najozjih domačih Marija in Valentin Mravlje iz Lukovice pri Ljubljani, starši našega poslanca Milana Mravljeta. Petdesetletni jubilej poroke sta slavljenca obhajala bistra in čila, kljub visoki starosti. Svojih osem otrok, od katerih jih živi še šest, sta vzgojila v zavednem narodnem duhu, saj je bila mati Marija Mravlje ena najagilnejših delavk v ljubljanski okolici za časa majske deklaracije, ko je skoro noč in dan zbiral podpise in povsod propagirala misel o osvoboditvi Slovencev izpod avstrijskega jarma. V delu in znoju je potekalo njiju življenje na mali kmetiji, zato sta pa tudi globoko prepojena s kmetsko miselnostjo in vneta pripadnika kmetskega pokreta. Ob tem visokem jubileju se tudi mi pridružujemo njunim častilcem z željo, da ju še dolgo Bog ohrani čila in zdrava.

Dopisi

Rakitna nad Preserjem. V torek dne 22. t. m. nas je obiskal naš poslanec g. Koman Albin ter v naše veliko zadovoljstvo prinesel s seboj znatno podporo ter jo razdelil med pogorelce. Kljub težkim gospodarskim razmeram, ki vladajo vsepovsod, smo bili Rakitničani deležni izdatne podpore. Vse oblasti, državna, banovinska, sreska in občinska, so nam šle na roko, da se nam je omogočila zopetna zgraditev naših domov in olajšal naš obupni položaj. Posebno pohvalno moramo omeniti tudi delovanje g. poslanca Komana, ki je pri vseh oblastvih posredoval za nas, da smo bili deležni res izdatnih podpor. Pri nas se je dobro videlo, da je vsa oblast v službi naroda. Zato pa je tudi naša dolžnost, da to oblast, ki je naša, podpiramo ter se ji vselej, kadarkoli nas bo klicala, radevolje odzovemo.

Hruševo pri Dobrovi. V nedeljo dne 27. t. m. smo imeli pri nas velik praznik. Blagoslovitev in otvoritev vodovoda se je izvršila nad vse svečano. Slavnosti so prisostvovali zg. zastopnik g. bana banski inspektor dr. Guštin, sreski poslanec Koman Albin, sreski podnačelnik dr. Zobec, zastopniki Higienškega zavoda ravnatelj dr. Petrič in inž. Guzelj, dalje banski svetnik in župan Valentin Babnik, ves občinski odbor iz Dobrove z županom Pleškom na čelu. V imenu g. bana je spregovoril in pozdravil navzoče g. inspektor Guštin. Poslanec Koman, ki nas je ob gradnji vodovoda pri vseh oblastvih toplo podpiral, je govoril o velikem pomenu vodovoda za vas Hruševo in podčrtal velike žrtve, ki so jih vaščani doprinesli za to prekoristno napravo. Val navdušenja med navzočimi je izzvala njegova konstatacija, da je bil g. ban dr. Drago Marušič oni, ki je ne le bodril in navduševal hruševske vaščane na izvršitev te velike zamisli, temveč tudi z znatnimi denarnimi sredstvi priskočil na pomoč ter tako omogočil zgraditev vodovoda. Zastopnik Higienškega zavoda g. ravnatelj dr. Petrič je povdarjal veliko važnost vodovoda z ozirom na ljudsko zdravje. Po opravljeni slovesnosti se je razvila pristrčna zabava, kjer smo se navzoči domačini lahko zaupno razgovarjali s predstavniki oblasti in svojim priljubljenim poslancem. Vsi smo bili mnenja, da tako lepega dne Hruševo še ni doživelo.

Kmetijsko-gospodinjski tečaj na Vinici ob Kolpi

Kralj. banska uprava prireja v revni Belokrajini niz tromesečnih gospodinjskih tečajev. Po izredno uspehih enakih dveh tečajih v Semiču in enem v Črnomlju se 1. septembra t. l. otvori enak tečaj na Vinici ob Kolpi, kar ni samo velika novost za ta naš biser Belokrajine, temveč bo tudi v korist tamkajšnjih marljivih belokrajinskih deklet in žena.

Gospodinjski tečaj na Vinici se prireja ob zelo ugodnih prilikah in v času, ko ni tako nujnih del na polju. Za dobrobit črnomeljskega sreza in vobče Belokrajine neumorno in požrtvovalno delujoči domačin Viničan, banski svetnik g. Evgen Lovšin je radevolje odstopil primerne prostore, v katerih se bo vršil ta prepotrebni tečaj. Za brezhibno organizacijo se pa zraven sres. kmet. referenta g. E. Stoklasa trudijo zlasti še viniški župan, g. Malič, ter tamkajšnji šolski upravitelj g. Kavčič.

Upamo, da bo tudi ta tečaj uspel v vseh ozirih in v veliko korist dobrega belokranjskega prebivalstva.

Pristopajte h Kmetijski Matici.

Anton Sinkovec, Celje:

Pouk o pridelovanju lanu in izdelovanju prediva

Nerentabilnost obdelovanja polja v dravski banovini s pšenico, koruzo itd. sili našega kmetovalca, da se peča tudi z drugimi pridelki. Narodno gospodarstvo nam nujno narekuje pridelovanje lanu povečati, saj je lan eden prvih pridelkov našega kmetovalca. Prvi denar, ki mu po trudopolnem delu pride v hišo, je oni za laneno seme, ko pa najnujnejše podela in lan otare, mu pa predivo da zopet denar za »božične praznike«.

Znani strokovnjaki, ki delujejo v laneni industriji v inozemstvu, so že večkrat izjavili, da sta pri nas tako podnebje kot zemlja izredno ugodna tako za lan pomladanske posetve kot za oni jesenske.

Ker se baš v sedanjem času lanskega leta godi, ozimni pa že skoro seje, sem se odločil, da našega kmetovalca opozorim na največje napake, ki jih dela pri pridelovanju lanu in izdelovanju prediva, da ne bode utrpel pri delu škode in s tem izgubil veselja do obdelovanja polja z lanom. Koliko sem zadnji dve leti videl popolnoma pokvarjenega prediva! Sami kmetje so mi priznavali, da so sejali lan le na najslabše njive, priznali so mi, da so lanišče premalo ali preveč godili (preveč ga lani ob tej suši skoro niso mogli). Uvideli so, da so sicer lep pridelek sami uničili, ko so lanišče preveč sušili in mu s tem vzeli moč ter lepo srebrno barvo. Pripeljali so predivo lisičje rjave barve in niso bili zadovoljni, ko sem ga jim odvrnil, ker predilnice take robe skoro rabiti ne morejo. Koliko sem videl lanišča in pa prediva, ki so ga s slabim vskladiščenjem popolnoma pokvarili! Dim in dež, oboje je šlo nanj ter mu ceno prav pošteno »okadilo in izpraloc«. Grda navada je v nekaterih krajih, da se predivo v sredini pusti skoro natrto ali pa kar cela gnezda v sredino nabaše. Eno samo tako povemo pokvari vso množino.

Lanu imamo dve vrsti: lan pomladanske in jesenske posetve. Predivo lanu pomladanske posetve je znatno finejše, ono jesenske pa je bolj konopneno in surovo, zato cenejše, seme je pa boljše.

Pri nas zaenkrat sejemo lan skoro samo jeseni, zato najprej nekaj o tem:

Jesenski ali ozimni lan naj se seje začetkom meseca septembra. Njive, na katere se seje, se ne sme gnojiti, ker laneno seme ne prenese svežega

gnojenja, poganki kaj radi porumene in sploh ne dorastejo, ampak ostanejo kar požgani. Zemlja, na katero se lan seje, naj bude močna, ne presuha, ne premokra ali pa peščena. Najbolje uspeva lan po rži, krompirju, detelji, sočivju. Njivo je treba prav dobro pripraviti. Očisti naj se pleva, kepe je treba potolči in zemljo z brano zrahljati.

Seje naj se v suho zemljo in v času, ko ni hudega vetra. Na njivo, kjer je rasel lan, naj se ga 7 let ne seje več. Seme je treba pazno izbirati. Dobro seme ima svež duh, je svetlikajoče se barve, bolj svetlo kot pa temno rjavo in opolzko. Seme naj se na tri leta menja; domači pridelek naj med tem počiva. Seje naj se z obema rokama, povzdolž in počez, torej kolikor le mogoče gosto. Na en joh naj se vrže približno 100 kg semena; kajti če je lan res gosto sejan, je steblo kasneje tanko in visoko, trava in plevel ne morejo tako prerasti. Rastlina dela sama sebi senco in se pri hudi vročini tako zemlja kot pa steblo tako ne posuši, olje, katero je v steblo pa ne izhlapi, vsled česar je potem predivo — pri pravilnem pridelovanju — mehkejše in finejše, ker steblo tudi ne postane grmičasto in debelo. Ko je lan posejan, naj se njiva še enkrat povleče z brano in nato zvalja z srednje težkim valjčkom, ker seme ne sme več kot 2–3 cm v zemljo.

Lan pomladanske posetve naj se na ravnotako pripravljeno njivo in pri izbiri semena kot v jeseni, seje kolikor le mogoče zgodaj, ker je predivo iz zgodaj sejanega lanu najboljše. Seje ga, če se ni ravno bati hudih slani, že ob koncu meseca marca, ko je polje že osušeno, v hribovitih krajih seveda nekaj kasneje. Za naše kraje je najboljše seme iz Rige, posebno drugo leto, ko se že udomači.

Ko je lan 10–15 cm visok, se pokaže tudi že plevel. Tega je treba opleti, pri tem pa naj se ne stopa na njivo s težko okovanimi čevlji. To delo naj izvršijo ženske in otroci bosi, da se rastlina ne uniči. Opleve naj se pravočasno, ker ko je lan večji, bi se ga polomilo in tako uničilo. Poplet pa lan mora biti, ker se drugače pleva ne spravi več iz lanišča in pozneje iz prediva. S tem, da ne oplevete, napravite desetkrat večjo škodo kot bi Vas pa plevelje stalo. (Nadaljevanje sledi.)

Novice

SESTANEK združenih Društev kmetijskih fantov in deklet za pripravo skupne tekme koscev v cerkniški dolini se vrši v nedeljo, dne 3. sept. t. l. ob 4. uri pop. v Grahovem.

Obiranje hmelja se je pričelo tudi v mari-borski okolici in v Dravski dolini, kjer še niso vrgli te rastline iz razzada. Hmelj je letos izredno dobre kakovosti.

Ste in dvajset let star musliman. Na Kosovu živi lepo število ljudi v visoki starosti, najstarejši med njimi pa je musliman Bahtijar Metetović, star 120 let. Na stare dni je postal gluhi, sicer pa je še zdrav in se pogosto še peš podaja v oddaljene kraje. Vse svoje življenje še ni potreboval zdravniške pomoči.

Divji preši v krinskih gozdovih. Nabiralke malin v krinskih gozdovih so bile večkrat presenečene po čudni živali, ki je renčala in brskala po malinjih nasadih. Bežale so pred njo, da se je kar kadijo. Izanski lovci so naposled priredili lov na čudno prikazen. Pred dnevi so ustrelili lepega divjega prašiča.

Smrt zadnjega črnogorskega hajduka. V torek so orožniki pri vasi Brskuta, blizu Podgorice, zalotili nevarnega hajduka Spiro Milačiča. V borbi z orožniki je bil hajduk ubit. Na vesti je imel mnogo zločinov. Zadnje čase je živel v Albaniji, kjer so mu pa postala tla prevročna in pribežal je nazaj v Črno goro. Bil je zadnji črnogorski hajduk.

Strelna. Ob zadnji nevihti je strelna udarila v kaščo posestnika Polončiča Franca iz Grma na Pljuski pri Radohovi vasi. Kljub temu, da so bili kmalu na mestu gasilci iz St. Vida ter Stične, je ogenj uničil kaščo z vsemi pridelki, ki so bili v njej. Škoda znaša čez 10.000 Din, a je na srečo popolnoma krita z zavarovalnino.

Dve nesreči. V Starem trgu pri Rakeku je včeraj nepreviden voznik povozil 88letno staro Marijo Pavličevu. Staro so morali prepeljati v bolnico, kjer so ugotovili, da ima strto desno nogo. — Na cirkulariki se je vrezal v zapestje desne roke izdelovalec glavnikov Lofze Bernik iz Škofje Loke.

Razstava »Slovenska cerkev« na letošnjem jesenskem Ljubljanskem velesejmu bo nameščena v paviljonu M. Razstava bo podala pregled glavnih tipov slovenskih cerkvenih stavb, opozorila na umetniško bogastvo naših podružnic in na njih odlično vlogo v domačih pokrajinah. Pokazala bo tudi sodobno stremenje v cerkveni umetnosti.

Stare narodne gosli. Uprava etnografskega muzeja v Zagrebu je prejela te dni veleznanimiv dar g. Aleksandra Poljaniča, direktorja Zemaljske banke v Sarajevu: dobro ohranjene narodne gosli na dve struni. Gosli potekajo iz Črne gore ter so vredne posebne pozornosti. Na njih je vrezana letnica 1750.

Mesto Brčko pod sekvestrom. Občinska uprava mesta Brčkega je zašla v velike finančne zadrege. Njeni uslužbenci že več mesecev niso dobili plače. OUZD v Tuzli je spravil brčko mestno elektrarno pod sekvestro, ker dolguje mesto na zavarovalnicah za svoje uslužbence že preko 180.000 Din. Zaplemba mestne imovine pa zahteva tudi Državna hipotekarna banka zaradi dolga 330.000 Din.

Prišla iskat službo in utonila. Šestnajstletna natakarka Štefanija Galinova je v sredo prišla v Modrič pri Banjaluki iskat službe. Ker je bila velika vročina, se je šla kopat v reko Bosno. Ker je dalj časa ni bilo na spregled, so jo iskali kopalci ter jo kmalu mrtvo potegnili iz reke.

Žena z odrezano glavo na železniški progi. V Osijeku se je na prehodu preko železniške proge pripetila grozna nesreča. Soprogo železničarja Fanika Bočanjevo so na progi našli mrtvo z odrezano glavo. Ali je izvršila samomor ali pa se ji je pripetila nesreča, ni znano.

Živ človek proglašen za mrtvega. Pri Petrovem Selu so našli te dni truplo nekega moškega. Vsi so trdili, da je to 24letni Vinko Bele. Pokopali so ga in mu na grob postavili križ. Starši, ki žive v Bački Topoli, so žalovali za njim, dokler ni neki orožnik dognal, da »mrtvi« Bele služi na nekem posestvu in je že na oklicih za žnitev.

Gospodarski stroji in orodje bo razstavljeno v posebni skupini na letošnjem Ljubljanskem velesejmu od 2. do 11. septembra. Zastopani bodo izdelki naše države, Avstrije, Češkoslovaške, Holandije, Francije, Italije, Kanade, Madjarske, Nemčije, Švedske in Amerike. Naši gospodarji bodo imeli tu najlepšo priliko, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatilnice, čistilnice, slamoreznice, pluge za okopavanje in osipanje, traktorje, lokomobile, motorje in veliko število najrazličnejšega orodja.

Dve žrtvi napadov. Iz Kranja so pripeljali precej hudo ranjenega 30letnega brezposelnega delavca Ivana Caterja, ki ga je nekdo v koprskem predmestju sunil z nožem v pljuča in desno roko. — V bolnico je moral tudi 24letni sluga Anton Jakša, zaposlen v tiskarni »Sloveniji«, ki ga je nekdo snoči napadel in ga začel daviti. Jakša ima poškodbe v grlu.

Mlekarska razstava na velesejmu. Na velesejmu od 2. do 11. septembra t. l. bodo sodelovale vse delujoče mlekarske zadrage v naši banovini. Ob tej priliki nam pokažejo razne vrste mlečnih izdelkov, slike in nazorne mlekarske statistike. Mlekarske zadrage nastopijo na razstavi skupno pod naslovom: »Strokovna zveza mlekarskih zadrug«. Vodstvo mlekarske razstave in prodaja mlečnih izdelkov sta poverjena mlekarskemu odboru z referentom kr. banske uprave na čelu.

»Zdrav kot riba«. Ta narodna prislovica sloni vsekakor na splošnem nepoznanju mnogoštevilnih prav težkih bolezni teh prebivalcev sladkih in slanih voda. Kako nujno je potrebno ta izrek temeljito popraviti, bo pokazal VIII. oddelek »Veterinarske razstave« na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani od 2. do 11. septembra. Vrh tega bo obsegal ta del razstave tudi tipične predstavnike rib raznih delov sveta, dalje vrste rib in drugih užitnih prebivalcev naših sladkih voda in morja, kolikor mogoče v naravi in z živimi objekti, pa tudi z modeli, opisi, slikami in tabelami; prikazale se bodo na isti način njihove vrline in ekonomske vrednote, pa tudi strokovnjaško, uspešno in umno ribogojstvo.

Nesreče. V Dravljah je ugriznil konj brezposelnega 17 letnega pekarskega vajenca Ivana Bogeljskega v nos in mu ga odgriznil. — Slavka Markič, 11 letna posestnikova hčerka iz Male Loke, občina Domžale, je doma padla in si zlomila ključnico.

Naš podlistek »Peregrin Zavozen« smo bili, žal, zavoljo preobilnega gradiva prisiljeni tudi v tej številki prekiniti, kar naj nam čitatelji blagovolijo oprostiti. Nadaljujemo ga v prihodnji številki.

Veterinarska razstava v Ljubljani

Menda je ni stroke, ki bi bolj zanimala naš narod kot je živinozdravstvo ali veterina. Saj pa smo mi Jugoslovani od nekdaj pred vsem živinorejci. Ni čuda, da bo letošnja veterinarska razstava v Ljubljani za najširše sloje imela največjo privlačnost in splošno zanimanje, tako po svojih predmetih, kakor tudi po svoji veliki obsežnosti in vse dosedanje enake prireditve jej ne bodo kos. Za to razstavo ne sodeluje samo vsedržavno združenje veterinarjev Jugoslavije in njegova podružnica v Ljubljani, temveč tudi prav odlično naša veterinarska fakulteta v Zagrebu, razni naravoslovni oddelki slovenskega vseučilišča v Ljubljani, naš Narodni muzej, naši higijski in bakteriološki zavodi glavnih mest države, veterinarski oddelek velike mestne klavnice v Ljubljani, ribarski oddelek uprave združen z ribarskim društvom, dalje lovsko društvo, ljubljanska sekcija kinološkega saveza itd. Veterinarske predmete pošiljajo na razstavo naravoslovni kabineti naših srednjih šol, dalje naša banska podkovska šola, banske kmetijske in gospodinske šole, Kmetijska družba in mnogi drugi, posebno v oddelku za krmila in prehrano. Pri živinozdravniški literaturi bodo prispevali: Državna knjižnica, Slovenska Matica, Univerzitetna tiskarna (Blaznik), tiskarna Sv. Mohorja v Celju, Sv. Cirila v Mariboru, veterinarski oddelek naše banske uprave, nešteti živinozdravniki in zasebniki.

Nismo še vsega navedli, toda že to kaže vso popolnost te razstave. V dvaindvajsetih oddelkih bo prikazano vse, karkoli ima stik z domačimi in drugimi človeku koristnimi živalmi, zato razstavljeno ne bo zanimalo samo živinorejce in ljubitelje živali, temveč prav posebno vse javne činitelje, katerim je izročena skrb za narodni blagor, bodisi neposredno ali posredno da bodo tu spoznali izredni pomen veterine in njenih dostokrat omalovaževanih zastopnikov-zvinozdravnikov, katerih pomen ni samo v živinozdravljenju, ampak tudi v živinoreji in celem narodnem gospodarstvu. Razstava bo v tem oziru velika in prevažna priča in neovrgljiv javen dokaz, nudila bode prav vsakemu nekaj posebnega. Pokazalo pa se bode, koliko premore dobra volja in vztrajnost maloštevilne čete slovenskih živinozdravnikov, ki se morajo še danes boriti za pravično priznanje svojega zasebnega in javnega delovanja v korist našega naroda.

Opozarjamo seveda tudi vse gospodarje in gospodinjce, velike in male, vse živinorejce, velike in male, sploh pa tudi vse prijatelje in ljubitelje živali, ki naj ponovno pregledajo in preuče vso razstavo od začetka do konca, da se vsi in sami pripravejo o velikem pomenu vsega živinozdravstva ali veterine. — Pričetek razstave 2. septembra t. l. Vet. H. T.

Kmetska mladina naročaj in čitaj svojo edino mesečno revijo »Gruda«!

Sedem turistov umrlo na Montblancu

Na poti na Montblanc je zmrznilo 7 turistov, ki so v višini 4600 m morali prenočiti v snegu. Iz Chamonixa odposlani reševalci so jih našli že mrtve.

12 milijonov bal bombaža uničeno

Program za znižanje bombažne produkcije je že skoraj docela izvršen. Okoli 10 milijonov oralov plantaž od 10,340.000 oralov, kolikor jih je bilo določenih, da se uničijo, je že uničenih. Zetev bi letos vrgla 16 milijonov bal, tako je pa padla za 4,247.000 bal. Premije farmarjem, ki so omejili svoje bombažne nasade, znašajo okoli 1110 milijonov dolarjev.

Kruh za brezposelne

V Avstriji nameravajo oblasti pokupiti znaten del letošnjega obilnega žitnega pridelka in dati peči brezplačen kruh za brezposelne. S tem bodo podprli brezposelne, obenem pa tudi kmete, ki bodo svoj pridelek dobro prodali.

Hmeljarski velesejem

Od 23. do 28. septembra t. l. bo v Lublina hmeljarski velesejem, ki ga priredi Industrijska trgovinska zbornica. Potrebne informacije daje Komitet Targow Chmielowych, Lublin, Ul. Powiatowa 5.

Valute

1 ameriški dolar	Din 40:20
1 nemška marka	Din 13:65
1 švicarski frank	Din 11:10
1 angleški funt	Din 182:—
1 francoski frank	Din 2:25
1 češkoslovaška krona	Din 1:71
1 italijanska lira	Din 3:02

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1933, se mora do nadaljnje odredbe dodati še 28¼% na ime »prima«. To se pravi, ako prodaj 1 ameriški dolar po kurzu Din 48:80 in dobiš še 28¼%, dobiš za dolar Din 62:70. To velja tudi za vse ostale tuje valute.

Avstrijski šiling v privatnem kliringu Din 8:85.

Sejmi

4. septembra: Preska pri Medvodah, Dolenja vas pri Ribnici, Petrovče, Mozirje, Murska Sobota.
5. septembra: Račna, Cušperk, Dolnja Lendava.
6. septembra: Sv. Vid nad Ptujem.
7. septembra: Črnomelj, Radeče pri Zid. mostu, Skaručna, Višnja gora, Zagradec, Topolovec, Vojnik pri Celju, Sv. Peter pod Sv. gor., Sv. Gora, Slivnica, Sv. Jedert, Šmarjeta pri Rimskih toplicah, Sv. Jurij ob Taboru, Turnišče.
8. septembra: Sv. Trojica v Slov. gor., Gor. Petrovci.
9. septembra: Lukovica, Bušča vas, Vel. Lašče, Gradac.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 18 (v lastni palači)

obrestuje vse hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in brez vsakega odbitka
Rentni davek plačuje posojilnica sama

Tekom 51 letnega poslovanja so hranilne vloge narastle na nad Din 230 milijonov
izkazane rezerve znašajo „ „ 10 „

Poleg lastnega premoženja jamči za varnost vlog nad 6.500 zadrugarjev neomejeno z vsem svojim premoženjem, kar predstavlja milijardno jamstvo in popolno varnost vseh vlog

Mednarodni velesejem 3. do 10. septembra 1933 v Pragi

Svetovni velesejem

na katerem so zastopani narodi in države
Znižana vožnja za brzovlake in navadne vlake

Jugoslavija 25 %, Čehoslovaška 50 %,
Avstrija 25 %, Madžarska 25 %

Opozorjamo posebno na ugodnost znižane vožnje v Čehoslovaški preč 33 %, sedaj 50 % popusta

Pojasnila in legitimacije daje:

ALOMA COMPANY, Ljubljana, Aleksandrova cesta 2 —
ČEHOSLOVAŠKI KONZULAT — PUTNIK, Gajeve
ulice (za nebotičnikom) in njegovi podružnici „Hotel Metropol“

Prodajam

Dva mlina za sadje in
grozdje s kamnitimi
valčki za ceno Din
500.— in Din 900.—
in mlin za mletje vseh
vrst žita za ceno Din
1000.—

FRANC MLAKAR
Lesično, p. Pilštanj

AJDO

črno in sivo, ima na
zalogi

Ekonom, Ljubljana
Kolodvorska ul. št. 7

Prvovrstne kose po Din 15.—

za komad nudi, dokler
traja zaloga, Ekonom,
Ljubljana,
Kolodvorska ul. št. 7

VSAK

zaveden kmet
bi moral
čitati naš
list!

Ekonom

OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA

v Ljubljani

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih
pridelkov, najfinejšo banaško in domačo
moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago
in ostale v to stroko spadajoče predmete

Velika zaloga vseh vrst
umetnih gnojil, modre
galice ter najboljšega
trboveljskega in split-
skega portland-cementa

Kolodvorska ulica št. 7

Naročajte „Kmetški list“!

Lepo semensko BELTINSKO PŠENICO

in semensko rž

ima v zalogi po najnižji ceni

»EKONOM« OSRED. GOSP. ZADR. LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 7

Pravilno gnojenje - bogata žetev!

Naše gospodarske rastline rabijo: dušik, fosfor, kali in apno.

Najbolj pravilno gnojimo z umetnimi gnojili.

Priporočamo:

Nitrofoskal-Ruše, ki vsebuje 4% dušika, 8% fosforne kisline, 8% kalija in 33% apna;

Nitrofoskal-1, ki vsebuje 8% dušika, 6% fosforne kisline, 8% kalija in 35% apna;

Nitrofos, ki vsebuje 4% dušika, 12% fosforne kisline in apno; apneni dušik, ki vsebuje 16% dušika, 70% apna.

Vsa naročila sprejema

„Ekonom“ osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7

L. Mikuš Ljubljana, Mestni trg 15 dežniki

Na
malo!

Na
veliko!

Ustanovljeno
1839

Račun poštne hranilnice št. 14.257

Telefon št. 28-47

Brzjavni naslov: „KMETSKI DOM“

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5%, pri
tromesečni odpovedi po 6%, večje stalne vloge po dogovoru

Stanje vlog nad Din 35.000.000.— ● Rezerve Din 1.100.000.—

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog — Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja
Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja — POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo
in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji
BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12½, in od 3—4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½

Podružnici v Kamniku, Glavni trg — v Mariboru, Slomškov trg 3